

# DAILĖ

Pagrindiniai dailės bendrosios programos atnaujinimo aspektai stiprinant **kultūrinės ir kūrybiškumo kompetencijų** ugdymą.

PROJEKTAS, 2020-06-19

Dr. Ramutė Rachlevičiūtė, Irena Staknienė

## *Palinkėjimas konferencijos dalyviams*

*Nors mūsų darbo ir neįvertina, kiek jis yra vertas, turime pasitikėti savimi ir savo misija. Mes patys žinome, kad mūsų dalykas yra labai svarbus, kad jis suteikia vaikams sparnus, pasitikėjimą, kad šis pasaulis su mūsų pagalba, rūpesčiu tampa tikrai geresnis, gražesnis, o vaikai jame jaučiasi žymiai geriau.*

*dr. doc. Ramutė Rachlevičiūtė*

# BENDROSIOS PROGRAMOS

- Bendrosios programos – nacionalinio lygmens ugdymo turinį reglamentuojantis dokumentas, padedantis siekti Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme nustatytų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo tikslų.
- Bendrosiose programose apibrėžiami siektini ugdymosi rezultatai, nusakomos mokymo ir mokymosi turinio apimtys, detalizuojami ugdymo rezultatų pasiekimų lygių požymiai.
- Atnaujintas programos lydinčiuose metodiniuose patarimuose yra numatyta pateikti ir nuotolinio mokymo patirtį.

# UGDOMOS KOMPETENCIJOS

**Ugdomos vertybinės nuostatos**, ypač daug dėmesio skiriant šioms vertybėms: demokratijai, empatijai, orumui, atsakomybei, pasitikėjimui;

**Ugdomos šios kompetencijos:**

- socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos,
- pažinimo (dalyko žinios ir gebėjimai, kritinis mąstymas, problemų sprendimas, mokėjimas mokytis),
- **Kūrybiškumo** (tyrinėjimas, idėjų generavimas, kūrimas, vertinimas ir refleksija),
- pilietinė,
- **Kultūrinė** (kultūrinis išprusimas, kultūrinė raiška, kultūrinis sąmoningumas),
- **Komunikavimo** (pranešimo kūrimas, perteikimas, pranešimo analizė ir interpretavimas).

# Dailės dalyko paskirtis (1-12 klasėms)

*projektas*

<b>Dailės dalyko paskirtis</b>	<b>Dailės dalyko tikslai bendri visoms ugdymo pakopoms</b>
1-12 klasės	1-12 klasės
<p>Padėti kiekvienam mokiniui pasijusti kūrėju.</p> <p>Smalsiai ir atidžiai stebėti, vertinti grožio ir kūrybines apraiškas, kaip būtiną savo tobulėjimo ir pasaulio egzistencijos pagrindą/pamatą.</p>	<p>Sudaryti sąlygas mokiniams dailės raiškos ir kūrybos dėka pažinti savo polinkius, save ir supantį pasaulį.</p> <p>Įgyti tvirtą kultūrinį pagrindą, pažįstant Lietuvos bei pasaulio paveldą, ir jaustis aktyviu gyvenimo ir savo ateities kūrėju.</p>

# TIKSLAS

*projektas*

PRADINIS UGDYMAS	PAGRINDINIS UGDYMAS
1-2, 3-4 klasės	5-6, 7-8, 9-10 klasės
<p>Pažadinti vaiko prigimtines kūrybines galias, sudominant spontaniškų vaizdų galimybėmis ir įvairove.</p> <p>Drąsinti kurti atsirenkant kiekvienam artimą raiškos būdą.</p> <p>Nuosekliai ir patraukliai ugdyti estetinę nuovoką.</p>	<p>Puodelėti menininkui būdingą mąstymą vaizdais ir estetinę nuovoką.</p> <p>Ugdyti gebėjimus kurti, lyginti ir vertinti savo ir kitų dailės raiškos būdų įvairovę.</p> <p>Padėti formuotis kultūrinės kompetencijos pagrindus.</p>

# UŽDAVINIAI *projektas*

PRADINIS UGDYMAS	PAGRINDINIS UGDYMAS
<p><i>Siekiama, kad per dailės pamokas mokiniai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• pasinertų į kūrybinį procesą ir pasijustų aktyviu jo dalyviu;</li><li>• pajustų spontaniškos kūrybos džiaugsmą ir stebėtusi netikėtai gimusių savo ir kitų sukurtų vaizdų patrauklumu;</li><li>• išmėgindami įvairias tradicines ir šiuolaikines raiškos priemones, drąsiai eksperimentuotų ir improvizuotų negalvodami apie galutinį rezultatą;</li><li>• gėrėdamiesi ir stebėdami grožio ir gėrio apraiškas, lavintų meninę įžvalgą ir mąstymą, pagarbiai priimtų kitas kultūras ir ieškotų sąsajų su Lietuvos daile;</li><li>• pritaikytų dailės raiškos ir ugdymo daile gebėjimus: noriai dalyvautų kultūriniame mokyklos bendruomenės gyvenime ir pamatyti, kaip dailė keičia jo aplinką, klasę ir namus.</li></ul>	<p><i>Siekiama, kad per dailės pamokas mokiniai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"><li>• pasijustų kūrėju, idėjų ir įkvėpimo ieškotų/semtųsi gamtoje, įvairiose kultūros ir meno apraiškose, savo išgyvenimuose;</li><li>• per kūrybiškumą ir ugdomą kultūrinę kompetenciją, pažintų save, kitą ir supantį pasaulį;</li><li>• aptardami praeities ir dabarties dailės reiškinius pažintų Lietuvos ir pasaulio meno paveldo unikalumą;</li><li>• lavintų dailės gebėjimus atsirinkdami įvairias tradicines ir/ar šiuolaikines raiškos priemones, išradingai jas pritaikytų savo kūrybiniuose darbuose/projektuose;</li><li>• kūrybingai taiko dailės raišką ir per ją lavina pažinimo gebėjimus: mokosi kurti estetiškai patrauklią aplinką, siekia tapti aktyviu kultūrinio klasės, mokyklos ir bendruomenės gyvenimo dalyviu;</li><li>• kūrybinės raiškos dėka ugdomi etnines bei dorines nuostatas, pagarbiai priimdami kitų kultūrų artefaktus ir meno kūrinius.</li></ul>

# DAILĖS DALYKO STRUKTŪRA. PASIEKIMŲ SRITYS *projektas*

## **Dailės raiška**

- idėjų kėlimas;
- technikų pažinimas ir gebėjimas taikyti (*grafinės, spalvinės ir erdvinės raiškos medžiagos, priemonės, technikos ir kt.*);
- meninės išraiškos priemonių valdymas (*linijos, dėmės, spalvos, formos, ritmas, kompozicija ir kt.*);
- įsivertinimas ir refleksija.

## **Dailės pažinimas ir interpretavimas**

- dailės kalbos sandų pažinimas;
- dailės kūrinio analizė, interpretavimas (*pasinaudoti žiniomis, informacinėmis technologijomis*);
- dailės kūrinio vertinimas (*savo, kity, profesionaliosios dailės, tautodailės*).

## **Dailės reiškinių (at)pažinimas socialiniuose kultūriniuose kontekstuose**

- meninis išprusimas (*kūriniai muziejuose, internete, leidiniuose, kūrinys tarp kitų kūrinių, dailės istorija, papildyti naujais kontekstais*);
- dailės suvokimas platesniuose kontekstuose (*kasdienėje aplinkoje, viešose erdvėse, muziejuose, žmogaus veikloje: dizainas ir kt., architektūroje: interjere ir eksterjere*);
- dailės kūrinių viešas pristatymas.



## PASIEKIMŲ RAIDA. Dailės raiška. Idėjų kėlimas

	<b>Pasiekimas (<i>projektas</i>)</b>
1-2 mokymosi metai	Spontaniškai kelia vizualines idėjas nesirūpindamas dėl galutinio kūrybos rezultato, bet siekia darbo išbaigtumo.
3-4 mokymosi metai	Spontaniškai kelia vizualines idėjas, susieja jas su tema, nuotaika, atlikimo/raiškos būdais ir numato norimą/siektiną rezultatą.
5-6 mokymosi metai	Pasirenka vizualinių idėjų artimiausioje aplinkoje ir meno kūriniuose, atranda artimą požiūrį, geriausiai tinkančias kūrybos priemones ir raiškos būdus.
7-8 mokymosi metai	Ieško vizualinių idėjų savo individualiai raiškai praeities ir dabarties dailės kūriniuose, eksperimentuoja pagal pasirinktą stilistiką, dailės rūšį, žanrą.
9-10 mokymosi metai	Savarankiškai atranda ir pasirenka vizualinę idėją iš įvairių kultūrinių ir informacinių šaltinių, aplinkos, pasirenka atlikimo būdus, reikiamas kūrybos medžiagas ir siekia numatyto kūrybinio rezultato.

# DAILĖS MOKYMO TURINYS

(dailės raiškos ir pažinimo temos, kūriniai, stebėjimo objektai, pažinimo objektai ir kt.)

- BP bus pateikiamas privalomas mokymosi turinys (70 proc. dalyko mokymuisi skirtų pamokų).
- Pasirenkamas mokymosi turinys (30 proc.) pateikiamas atsižvelgiant į su dalykininkų bendruomene aptartus siūlymus. Galimi šie pasirenkamo turinio pateikimo variantai:
  - (1) pasirenkamų modulių programos,
  - (2) pasirenkamo turinio rekomendacijos,
  - (3) pats mokytojas pasirenka aktualų dalyko ugdymo turinį.

## **VERTINIMAS. Pasiekimų lygių požymiai (projektas).**

Dailės raiška. Idėjų kėlimas. 3-4 klasė: *spontaniškai kelia vizualines idėjas, susieja jas su tema, nuotaika, atlikimo/raiškos būdais ir numato norimą/siektiną rezultatą.*

slenkstinis lygis (I) – 4	patenkinamas lygis (II) – 5-6	pagrindinis lygis (III) – 7-8	aukštesnysis lygis (IV) – 9-10
Mokytojui padedant pasirenka kūrinėlio temą. Keliais žodžiais pasako, ką pavaizduotų, kokius dailės kūrybos reikmenis norėtų pasirinkti.	Spontaniškai kelia vizualines idėjas. Savais žodžiais papasakoja, kaip pieštų, kokiomis spalvomis tapytų ar kokias erdvines formas kurtų, kokias dailės kūrybos medžiagas pasirinktų, norėdamas perteikti savo idėjas.	Spontaniškai kelia vizualines idėjas. Vartodamas tinkamas dailės sąvokas pasakoja ir parodo, kokias vaizduojamų objektų vizualines savybes (kokios linijos, spalvos, detalės, dėmės, formos, ritmas, simetrija, paviršiaus nelygumai ir kt.), kokiais būdais (nupiešti, nutapyti, nulipdyti ir kt.) galima būtų pavaizduoti.	Rodo iniciatyvą siūlydamas kūrinį temą ir kūrybines idėjas. Vartodamas tinkamas dailės sąvokas drąsiai pasakoja ir parodo, kokias vaizduojamų objektų vizualines savybes (kokios linijos, spalvos, detalės, dėmės, formos, ritmas, simetrija, paviršiaus nelygumai ir kt.), kokiais būdais (nupiešti, nutapyti, nulipdyti ir kt.) galima būtų pavaizduoti.

# PROJEKTINIAI DARBAI

- Kiekvienos ugdymo programos baigimui numatomi ilgalaikiai asmeniniai ir grupiniai projektiniai darbai.
- Projektinių darbų rengimo aprašai bus pateikiami Bendrųjų programų įgyvendinimo rekomendacijose.

**Kviečiu aktyviai dalyvauti Dailės bendrosios programos projekto aptarimuose, teikti siūlymų, pastabų, patarimų.**